

13 Μπορούμε να συμβάλουμε στην επιστροφή του Οδυσσέα στην πατρίδα;

Ο Οδυσσέας έχει κολλήσει σε μια χώρα που έχει χρέος 180% του ΑΕΠ. Ονειρεύεται την αγαπημένη του Ιθάκη, μια χώρα με χρέος κάτω από το 60% του ΑΕΠ. Η ζωή είναι πολύ πιο γλυκιά εκεί απ' όπου ξεκίνησε και θέλει να επιστρέψει στην πατρίδα. Ευτυχώς, ο Οδυσσέας είναι πανούργος και θαρραλέος και είναι πρόθυμος να ταξιδέψει μακριά, με πειθαρχία και ευελιξία. Τώρα, έχει πολύ περισσότερους άντρες και γυναίκες, περίπου 10,5 εκατομμύρια, που θα πάρει μαζί του στο ταξίδι της επιστροφής και όχι απλώς την ομάδα των αντρών που τον είχαν συνοδεύσει σε ένα παρόμοιο ταξίδι από την Τροία, πολλά χρόνια πριν. Μπορούμε να βοηθήσουμε τον Οδυσσέα να επιστρέψει στην πατρίδα;

Γνωρίζει ορισμένα πράγματα. Το ταξίδι δεν θα είναι εύκολο. Θα τον περιγελούν λέγοντάς του πως το ταξίδι είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί. Θα του δίνουν κάθε λογής συμβουλές. Ορισμένες θα είναι λογικές, άλλες θα εξυπηρετούν τα συμφέροντα αυτών που τις δίνουν. Και, αχ, σε κάθε στροφή θα τον περιμένουν Σειρήνες, πράκτορες του χρέους, που θα του λένε πως μόνο αν δανειστεί εκ νέου θα μπορέσει να δώσει υποσχέσεις στους συνταξιδιώτες του ώστε να έχει ένα εύκολο ταξίδι. Ακούγοντας τις Σειρήνες του χρέους, ο Οδυσσέας γνωρίζει ότι δεν θα χρειαστεί να αποπληρώσει όλα του τα χρέη, αυτό θα κληθούν να το πράξουν οι νεαροί συνταξιδιώτες του. Οπότε, στην πραγματικότητα θα παίζει με τα χρήματα των άλλων – ή με τα χρήματα των φορολογουμένων, θα μπορούσε να πει κανείς. Αυτό που κάνει τις Σειρήνες τόσο θελκτικές είναι ότι

υπόσχονται αγαθά και να μη χρειάζεται ποτέ να τα πληρώσει ο ίδιος. Οπότε, δεν υπάρχει ανάγκη να βουλώσει κανείς τα αυτιά του πληρώματος και να δέσει τον Οδυσσέα στο κατάρτι των ισχυρών επιχειρημάτων και της συνεχούς επίβλεψης. Όμως δεν θα πρέπει να αποπλανηθεί και πάλι από τις Σειρήνες, τους πράκτορες του χρέους.

Ο Οδυσσέας επέλεξε σωστά τη στιγμή του απόπλου του. Οι ανισορροπίες του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση. Το δημοσιονομικό και εξωτερικό ισοζύγιο προκαλεί, προς το παρόν, μικρή πίεση στο χρέος, οπότε δεν υπάρχει και πάλι διαρροή υδάτων στο σκάφος. Ο ήλιος λάμπει και οι χώρες εταίροι έχουν υποσχεθεί να βοηθήσουν και πάλι, αν ξεσπάσει ξανά τρικυμία.

Ο Οδυσσέας συγκάλυψε όλους τους συνταξιδιώτες του το βράδυ πριν απ' τον απόπλου για το κουραστικό ταξίδι, ώστε να τους εμψυχώσει με έναν λόγο. Άρχισε ξαφνιάζοντάς τους και εξηγώντας τους ότι το ταξίδι θα διαρκέσει 62 χρόνια, ότι θα αντιμετωπίσουν πολλές προκλήσεις και πως ο ίδιος δεν θα ζει πια όταν θα φτάσουν στην Ιθάκη. Όμως, είτε, «πρέπει να το κάνουμε για χάρη της νέας γενιάς που θα έχει αναλάβει μέχρι τότε». Είχε ένα καλό νέο να μοιραστεί, που κάπως ηρέμησε τους συνταξιδιώτες του: το βιοτικό επίπεδο θα ανεβαίνει με αργό ρυθμό κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, αν και ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι μέτριος. «Μπορούμε να τα καταφέρουμε αν επιμείνουμε στο σχέδιο και αν είμαστε ευέλικτοι», είτε ο Οδυσσέας. «Αν επιτύχουμε, οι συνθήκες θα βελτιώνονται σταδιακά καθώς θα πλησιάζουμε στον προορισμό μας». Στη συνέχεια εξήγησε σε μια μικρή ομάδα από τα πρωτοπαλικάρα του το σχέδιό του με πιο τεχνικούς όρους.

Επανέλαβε τα πρώτα στοιχεία που διέθετε και τις υποθέσεις που έκανε:

- Τα δημογραφικά στοιχεία δεν ψεύδονται, ο πληθυσμός θα μειωθεί σταδιακά.
- Μαζί του θα μειωθεί και η απασχόληση, περιορίζοντας τον ρυθμό ανάπτυξης, μετά την αρχική ανάκαμψη.

- Πρέπει να εφαρμοστεί πολιτική μεταρρυθμίσεων ώστε να ενισχυθεί η παραγωγικότητα των εργαζομένων στο 1,5% τον χρόνο.
- Πρέπει να εφαρμοστεί πολιτική που θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα ώστε να διατηρηθεί ο πληθωρισμός κάτω από το 1,75% τον χρόνο.
- Με βάση αυτές τις συνθήκες, το λογικό συμπέρασμα είναι πως το πραγματικό και το ονομαστικό ΑΕΠ θα αυξηθούν με μέτριο ρυθμό. «Σταθερά και προβλέψιμα είναι προτιμότερο από το γρήγορα και καταστροφικά», είτε ο Οδυσσέας.

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο βρίσκεται σε πολύ καλύτερη κατάσταση, με ορισμένους αστερίσκους:

- Πρέπει να σταματήσει η δημιουργία χρέους που δεν περιλαμβάνεται στο δημοσιονομικό έλλειμμα.
- Το πραγματικό κόστος δανεισμού θα αυξηθεί με την πάροδο των ετών.
- Το κόστος που προκαλεί η γήρανση του πληθυσμού είναι διαχειρίσιμο για όσο διαρκούν οι μεταρρυθμίσεις. Ο Οδυσσέας προειδοποίησε τους συνταξιδιώτες του να μην πιστεύουν τις εύκολες υποσχέσεις, σύμφωνα με τις οποίες οι μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να ακυρωθούν χωρίς να προκληθεί ζημιά – «αυτό δεν είναι ορθό», είπε.